

Yhtiöjärjestelyt ja verotus

Verkkokoulutus

7.2.2023

Torsti Lakari

*Asianajaja, VT, KTM
Head of Tax*

Yhtiöjärjestelyt – mitä aihepiirejä käsitellään

- Varojen jako
 - Osinko ja pääomanpalautukset osakeyhtiöissä
 - Omien osakkeiden hankinta tai lunastaminen
 - Yksityisnostot henkilöyhtiöissä ja toiminimissä
- Yhtiömuodon muutokset TVL 24 §:n mukaisesti
 - esim. henkilöyhtiö osakeyhtiöksi
- EVL 52-52f §:ssä tarkoitetut yritysjärjestelyt
 - Sulautuminen, jakautuminen, liiketoimintasiirto, osakevaihto
- Yrityksen purkaminen

Tuloksen verottaminen

T:mi, Ay, Ky

- Koko tilikauden tulos
- Nostettiin tai ei
- Yrittäjän/yhtiömiehen tuloa tai voidaan joissakin tilanteissa jakaa yrittäjäpuolisoiden kesken

Oy

- Yhtiötä verotetaan tilikauden tuloksen perusteella
- Voittoa verotetaan osakkaan tulona vain, jos jaetaan osinkoa tai tapahtuu muu varojenjako yhtiöstä

Pääoman palautukset

T:mi, Ay, Ky

- Yksityisnostot vapaasti toteutettavissa
- Yksityisnostot verotuksellisesti neutraaleja (ellei jokin arvonnousu tuloudu)

Oy

- OYL sääntelee tarkoin sidotun pääoman pysyvyyttä yhtiössä ja yhtiön maksukykyä, pääoman palautustekniikat laissa
- Verotuksessa omia sääntöjä riippuen siitä, palautetaanko sidottua vai vapaata opoa

Tulolaji

T:mi, Ay, Ky

- Tulo jaetaan verotettavaksi ansio- ja pääomatulona, kun yrittäjänä luonnollinen hlö

Oy

- Yhtiötä verotetaan yhteisöverokannan mukaan (20 % v. 2023)
- Osinkojen osittainen kahdenkertainen verotus, jako ansio- ja pääomatuloon henkilöosakkailla, ketjuverotuksen kieltö koskien yhteisömuotoisia osakkeenomistajia

Jako ansio-/pääomatuloksi 1(2)

- Laskennan pohjaksi elinkeinotoiminnan nettovarallisuus, osakeyhtiöissä osakkeiden matemaattinen arvo
- Nettovarallisuus = varat - velat

Jako ansio-/pääomatuloksi 2(2)

T:mi, Ay, Ky

- Tuloksesta verotetaan pääomatulona 20 %:n tuotto nettovarallisuudelle
- Käyttöomaisuusarvo-
papereiden ja kiinteistöjen
luovutusvoitot aina
pääomatuloa
- Muu osuus ansiotuloa

Osakeyhtiön osakas

- Omat osinkosäännökset
henkilöosakkaille ja
yhteisöosakkaille
- Osinkoa jakava yhtiö listattu
vai ei

Esimerkki, avoin yhtiö

– Varat 1500 - velat 500 = nettovarallisuus 1000

– Tulos 250

– $20\% \times 1000 = 200$ pääomatulona

– $250 - 200 = 50$ ansiotulona

Oikaisut nettovarallisuuteen

Ay, Ky, vähennetään:

- Osakkaan käytössä oleva asunto
- Yhtiöosuuden hankintaan käytetty korollinen velka
- Lisätään 30 % 12 kk:n ennakonpidätyksenalaisista palkoista

Oy, vähennetään:

- Osakkaan käytössä oleva asunto
- Osakkaan velka yhtiölle (osakaslaina)

Varojen jako yrittäjälle

T:mi

- Voitto yksityisnostoina
- Ei palkkaa tai luontoisetuja

Ay, Ky

- Yksityisnostot
- Palkka
- Luontoisedut
- Eläkkeet
- Vuokrasopimukset

Oy

- Osinko
- Palkka
- Luontoisedut
- Eläkkeet
- Osakaslaina
- Takausprovisio
- Vuokrasopimukset
- Oman po:n järjestelyt

Osakslaina

Ay, Ky

- Ns. läpilainaus
- Korkojen vähennysoikeus rajoitettua
- Korotonta lainasaamista ei lueta elinkeinotoiminnan varoihin

Oy

- Osakeyhtiölaki rajoittaa
- Vapaan opon puitteissa
- Turvaava vakuus, aiemmin nimenomainen vaatimus, edelleen käytännössä tarpeen

Osakslaina tulona (osakeyhtiöt)

- Verotetaan pääomatulona
- Osakas omistaa yksin tai perheensä kanssa tai välillisesti vähintään 10 % yhtiön osakkeista
- Rahalaina osakkaalle tai perheenjäsenelle
- Vuoden lopussa (31.12.) maksamatta oleva määrä
- Jos luettu tuloksi ja
- maksettu takaisin viimeistään viidentenä verovuonna nostamisvuoden jälkeen
- vähennetään takaisinmaksettu määrä pääomatuloista
- => alijäämähyvitys => pääomatulolajin tappio

Osakeyhtiön varojenjakotavat

- Osinko
 - osinkoverotus
- Rahastojen tai osakepääoman alentaminen
 - pääomanpalautusten verotus
 - erot verotuksessa sidotun tai vapaan opon osalta?
- Omien osakkeiden hankkiminen tai lunastaminen
 - luovutusvoiton verotus
- Yhtiön purkaminen tai rekisteristä poistaminen
 - purkuvoiton/-tappion verotus
 - yhtiölle syntyvät veroseuraamukset purkautumisesta

Verokannat 2023

–Yhteisöverokanta

- 20 %

–Pääomatulojen verokanta

- 30 %,
- 34 % siltä osin kuin pääomatulojen määrä samana verovuonna saman verovelvollisen osalta ylittää 30.000 euroa

Osinkoverotus

- Noteeraamattoman yhtiön jakamasta osingosta 8 %:n osuus yhtiön nettovarallisuudesta on määrä, jonka sisällä 75 % osingosta on verovapaata ja 25 % osingosta on veronalaista pääomatuloa enintään 150.000 euroon saakka
- Osinkoa yli 150.000 euroa => 85 % po-tuloa (15 % verovapaata)
- Osinkoa yli 8 % => osingosta 75 % ansiotuloa (25 % verovapaata)
- Pörssiyhtiön jakama osinko:
 - 85 % veronalaista pääomatuloa
 - 15 % verovapaata
 - Osinko 100, vero 85 x 30 % = osingosta veroihin 25,50 %
 - Osinko 100, vero 85 x 34 % = osingosta veroihin 28,90 %

Yhtiön valmistaminen myyntiin

- Taseen muokkaaminen ja keventäminen
 - Ostajalle tarpeettoman omaisuuden realisointi
 - Voitonjako ennen kauppaa => kauppahinta alenee
- Kauppahinta osittain yhtiön maksettavaksi
 - Voitonjako
 - Omien osakkeiden hankkiminen
- Yritysrakenteen muokkaaminen
 - Jakautuminen
 - Liiketoimintasiirto

Osinko vai luovutusvoitto?

- Verrattava osinkoverotusta ja luovutusvoiton verotusta
- Yhtiön myyminen tai purkaminen
- Myyjän spv-huojennusten soveltuminen (ei sovellu, jos osakkeet luovutetaan yhtiölle)
- Oman pääoman järjestely; pääomanpalautukset, osakkeiden lunastaminen tai hankkiminen
 - peitellyn osingon riski tiedostettava
 - VML 29 § 2: Peiteltyllä osingolla tarkoitetaan myös omia osakkeita hankkimalla tai lunastamalla taikka osakepääomaa, vararahastoa tai ylikurssirahastoa alentamalla osingosta menevän veron välttämiseksi jaettuja varoja.

Omat osakkeet

- hankkiminen
- lunastaminen
- ei osinko- eikä äänioikeutta
- yksityisillä yhtiöillä vähintään 1 osake oltava ulkona, OYJ:llä 10 % osakekannasta

Osakkeiden hankkiminen ja lunastaminen verotuksellisesti

- Verotuksessa rinnasteisia luovuttajan näkökulmasta, osakkeet luovutetaan yhtiölle vastiketta vastaan
- Yhtiön omia osakkeita lunastamalla tai hankkimalla jakamia varoja verotetaan luovutusvoittoa koskevien säännösten mukaan riippumatta siitä, lunastetaanko tai hankitaanko osakkeita omistuksen suhteessa vai suunnatusti
 - Ellei peiteltyyn osingon verotus tule kyseeseen liiketaloudellisen perusteen puuttumisen tai virhehinnoittelun vuoksi

Varainsiirtoverotus

- Varainsiirtoveroa on maksettava hankinnan tai lunastuksen yhteydessä myös vaikka yhtiön osakepääomaa alennetaan tai osakkeet mitätöidään (verokanta 1,6 / 2 %)
- KHO 1999/772: Kun osakeyhtiö lunasti omia osakkeitaan osakepääomaa alentamalla osakeyhtiölain 6 luvussa tarkoitettulla tavalla, kysymyksessä oli sellainen arvopaperin omistusoikeuden luovutus, josta oli suoritettava varainsiirtoveroa.

Omien osakkeiden hankinta, pääoman palautukset, peiteltyä vai ei?

- Liiketaloudellinen peruste oltava aina!!!
- Hinnoitteluvirhe, riski VML 29 § 1
- Osinkoverotuksen välttäminen VML 29 § 2
- Joku osakas luopuu kokonaan, yleensä OK
- Kaikilta hankitaan osakkeita tasaisesti, iso riski
- Yhtiön toiminta supistuu, ehkä OK

Toimintamuodon muutokset TVL 24 §

- Yhtymän ei katsota verotuksessa purkautuvan eikä liikkeen, ammatin taikka maa- ja metsätalouden harjoittajan lopettavan toimintaansa siltä osin kuin toimintamuodon muutoksessa aikaisemmin harjoitettuun toimintaan liittyvät varat ja velat siirtyvät samoista arvoista:

Hyväksyttävät muutostilanteet (1/2)

- 1) Tmi tai maanviljelijä => Ay, Ky, Oy
 - itse vastuunalaiseksi henkilöyhtiössä
 - merkittävä kaikki osakeyhtiön osakkeet
- 2) Kuolinpesän elinkeinotoiminta tai maatalous => Ay, Ky, Oy
 - vähintään yksi osakkaista yhtiömieheksi
 - yksi tai useampi merkitsee Oy:n osakkeet
- 3) Elinkeino- tai maatalousyhtymä => Ay, Ky, Oy
 - vastuunalaiseksi yhtiömieheksi vähintään yksi yhtymän osakkaista
 - osakkeet merkitsee yksi tai useampi osakas

Hyväksyttävät muutostilanteet (2/2)

4) Ay:n tai Ky:n vastuunalainen yhtiömies jatkaa purkautuvan yhtiön toimintaa yksityisenä liikkeen- tai ammatinharjoittajana tai maatalouden harjoittajana

5) Ay ⇔ Ky ⇔ Oy

- AKL:n tarkoittamalla tavalla

6) muissa rinnasteisissa tapauksissa

- esim. Oy ⇔ Oyj

KHO 2008/55

- Osakeyhtiö oli tarkoitus muuttaa kommandiittiyhtiöksi osakeyhtiölain 19 luvun 4 §:n 2 momentin mukaisesti ja kommandiittiyhtiön oli tarkoitus tämän jälkeen jatkaa osakeyhtiön toimintaa. Kun osakeyhtiön muuttaminen kommandiittiyhtiöksi ei kuulu tuloverolain 24 §:n 1 momentin 1-5 kohdissa mainittuihin toimintamuodon muutoksiin eikä sitä voida pitää 1 momentin 6 kohdan mukaisesti 1-5 kohtiin rinnastettavana tapauksena, osakeyhtiön katsottiin purkautuvan verotuksessa. Ennakkoratkaisu verovuosille 2007 ja 2008.

KHO 1998/1978

- Kommandiittiyhtiö oli muutettu osakeyhtiöksi avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä annetussa laissa säädetyllä tavalla. Yhtiössä oli laadittu laskelma varojen riittävydestä yhtiön velan ja osakepääoman katteeksi. Laskelman mukaan yhtiöllä oli rahaa ja pankkisaamisia 553.526 markkaa, ja varauksia purkamalla voittovaroiksi laskettiin 605.590 markkaa. Tässä yhteydessä kommandiittiyhtiön omaa pääomaa alennettiin kirjaamalla voittovaroja 103.372 markkaa velaksi yhtiön vastuunalaiselle yhtiömiehelle. KHT-tilintarkastajan todistuksen mukaan kommandiittiyhtiön varat riittivät yhtiön velan ja hyväksytyn yhtiöjärjestyksen mukaisen 15.000 markan osakepääoman katteeksi. Kommandiittiyhtiö oli lyhentänyt velkaansa vastuunalaiselle yhtiömiehelle ja velan lyhennyksiä jatkettiin myös sen jälkeen, kun yhtiömuodon muutos oli merkitty kaupparekisteriin. Kun yhtiöön jääneet varat olivat niin suuret, että osakeyhtiö oli voitu laillisesti perustaa, ei osakeyhtiön suorittamia velan lyhennyksiä pidetty peiteltynä osingonjakona. Verovuosi 1993.

TVL 24 § ei sovellu

- Oy => Tmi, Ay, Ky
- 2 tai useampi toiminimi yhteen, KHO 2002:35
 - Kaksi tavarankuljetusta harjoittanutta kuorma-autoilijaa perustivat osakeyhtiön jatkamaan heidän kummankin erikseen toiminimellä aikaisemmin harjoittamaa toimintaa ja merkitsivät kumpikin puolet yhtiön osakkeista. Kumpikin siirsi elinkeinonharjoittamiseensa kuuluneet varat ja velat osakeyhtiöön kirjanpitoarvoistaan. Tuloverolain 24 §:n 1 momentin 1 kohta ei tapaukseen soveltunut, koska tuo säännös edellyttää liikkeen- tai ammatinharjoittajan yksin merkitsevän toimintaa jatkavan osakeyhtiön osakkeet. Saman momentin 6 kohta ei myöskään tullut sovellettavaksi, koska sen ei voida katsoa välittömästi laajentavan kohdissa 1-5 määriteltyjä edellytyksiä, vaan se on itsenäinen, rinnastettavissa tapauksissa sovellettava säännös. Elinkeinonharjoittajan liikeomaisuudenluovutukseen sovellettiin elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 51 b §:n 1 momentin säännöstä. Verovuosi 1997. Tuloverolaki 24 § 1 mom. 1 ja 6 kohta.

TVL 24 §:n mukainen muutos

- Poistopohja säilyy
- Varaukset eivät tuloudu, jos sama varaus voidaan tehdä uudessa toimintamuodossa.
- Uudet yhtiömiesosuudet tai osakkeet katsotaan hankituksi jo edellisen yritysmuodon aikana;
 - Kohtien 2 ja 5 mukaisissa muutoksissa
 - Ei esim. Tmi =>Oy, koska kyse uuden Oy:n perustamisesta apporttisijoituksella

Varainsiirtoverotus, yleisperiaatteita

- Tmi => Oy, kyseessä apporttisijoitus
- Tmi => Ay, Ky, kyseessä yksityissijoitus
- VSVL 4 § 4, veroa on suoritettava kiinteistön luovutuksesta avoimeen yhtiöön, kommandiittiyhtiöön, osakeyhtiöön tai muuhun yhteisöön osaketta tai osuutta vastaan
- VSVL 15 §, viittaus edelliseen arvopapereille
- VSVL 6 ja 20 §, vero lasketaan käyvästä arvosta

Varainsiirtoverottomuus toimintamuodon muutoksissa

VSVL 4 §:n 5 ja 6 mom.

- Veroa ei ole suoritettava, kun luonnollisen henkilön omaisuutta siirretään osakeyhtiöön tuloverolain 24 §:ssä tarkoitetussa toimintamuodon muutoksessa.
- Veroa ei ole suoritettava siirrettäessä kiinteistö toimintaa jatkavalle yhteisölle yhteisömuodon muutoksen, sulautumisen tai elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 52 c §:n mukaisen jakautumisen perusteella, jos järjestely toteutetaan asianomaista yhteisöä koskevan lainsäädännön mukaisesti.

Arvonlisäverotus toimintamuodon muutoksissa

- AVL 19c §:
- Myyntinä ei pidetä liikkeen tai sen osan luovutuksen yhteydessä tapahtuvaa tavaroiden ja palvelujen luovuttamista liiketoiminnan jatkajalle, joka ryhtyy käyttämään luovutettuja tavaroita ja palveluja vähennykseen oikeuttavaan tarkoitukseen.

Toiminnan identiteetti säilytettävä

- Liiketoiminnan olennaiset osat siirrettävä.
- Yksityisnostojakin voi tehdä ennen muutosta.
- Nostaa ei pidä aiemman toiminnan kannalta olennaista omaisuutta.

- Identiteetti ei säilynyt mm. kuorma-autotapauksessa KHO 2002:35
(2 toiminimeä apporttina uuteen osakeyhtiöön)

KHO 1999/1927

- Maanviljelijän ja hänen puolisonsa tarkoitus oli perustaa osakeyhtiö jatkamaan heidän yhdessä harjoittamaansa lypsykarjataloutta. Maatalouden varat ja velat siirtyisivät perustettavalle osakeyhtiölle maatalousmaan ja talousrakennusten jäädessä puolisojen omistukseen. Tuloverolain 24 §:n 1 momentin säännös ei tullut sovellettavaksi, koska harjoitetun maatalouden ei katsottu toimintamuodon muutoksessa säilyttävän identtisyyttään. Ennakkoratkaisu vuodelle 1998 ja 1999.

Sulautumistyytit

- Absorptiosulautuminen
 - yksi tai useampi sulautuva yhtiö sulautuu vastaanottavaan yhtiöön
- Tytäryhtiösulautuminen
 - vastaanottava yhtiö omistaa sulautuvan yhtiön koko osakekannan
- Kombinaatiosulautuminen
 - sulautuvat yhtiöt perustavat yhdessä uuden yhtiön
- Kolmikantasulautuminen
 - muu taho kuin vastaanottava yhtiö maksaa sulautumisvastikkeen

Sulautuminen tuloverotuksessa EVL 52a §

- Sulautumisella tarkoitetaan järjestelyä, jossa:
 - 1) yksi tai useampi osakeyhtiö (sulautuva yhtiö) purkautuen selvitysmenettelyttä siirtää kaikki varansa ja velkansa toiselle osakeyhtiölle (vastaanottava yhtiö) ja jossa sulautuvan yhtiön osakkeenomistajat saavat vastikkeena omistamiensa osakkeiden mukaisessa suhteessa vastaanottavan yhtiön liikkeeseen laskemia uusia osakkeita tai sen hallussa olevia omia osakkeita; vastike saa olla myös rahaa, kuitenkin enintään kymmenen prosenttia vastikkeena annettavien osakkeiden yhteenlasketusta nimellisarvosta tai nimellisarvon puuttuessa osakkeita vastaavasta osuudesta maksettua osakepääomaa; tai

...EVL 52a §

- 2) sulautuva yhtiö purkautuen selvitysmenettelyttä siirtää kaikki varansa ja velkansa vastaanottavalle yhtiölle, jonka hallussa ovat kaikki sulautuvan yhtiön osakepääomaa edustavat osakkeet, tai tuollaisen yhtiön kokonaan omistamalle osakeyhtiölle.

EVL 52b §

- Sulautuvan yhtiön ei katsota purkautuvan verotuksessa. Sulautuvan yhtiön verotuksessa vähentämättä olevat hankintamenot ja muut vähennyskelpoiset menot vähennetään vastaanottavan yhtiön verotuksessa samalla tavalla kuin ne olisi vähennetty sulautuvan yhtiön verotuksessa. Yhtiöiden sulautuessa syntynyt voitto ei ole veronalaista tuloa eikä tappio vähennyskelpoinen meno.

... EVL 52b §

- Vastaanottava yhtiö saa vähentää sen verovuoden verotuksessa, jonka aikana sulautuminen on tapahtunut, sulautumisessa siirtyneen käyttöomaisuuden hankintamenosta ja muista pitkävaikutteisista menoista poistoina enintään määrän, joka vastaa verovuoden enimmäispoistoa vähennettynä sulautuvan yhtiön verotuksessa verovuonna hyväksyttävän poiston määrällä. Sulautumisen yhteydessä siirtyneet varaukset ja siirtyneisiin varoihin kohdistuvat 5 a §:ssä tarkoitetut oikaisuerät luetaan veronalaiseksi tuloksi samalla tavalla kuin ne olisi luettu veronalaiseksi tuloksi sulautuvan yhtiön verotuksessa.

...EVL 52b §

- Sulautuvaa ja vastaanottavaa yhtiötä käsitellään erillisinä verovelvollisina siihen asti, kun sulautuminen on tullut voimaan.
- Sulautuvan yhtiön osakkeenomistajan verotuksessa osakkeiden vaihtamista vastaanottavan yhtiön osakkeisiin ei pidetä osakkeiden luovutuksena. Sulautumisvastikkeena saatujen osakkeiden hankintamenoksi luetaan sulautuneen yhtiön osakkeiden hankintamenoa vastaava määrä. Siltä osin kuin sulautumisvastikkeena saadaan rahaa, sulautumista pidetään osakkeiden luovutuksena.

Tappiot sulautumisessa

- TVL 123 §: vastaanottavalla yhtiöllä oikeus vähentää sulautuneen yhtiön tappio, jos yhtiö tai sen osakkaat tai yhtiö ja osakkaat yhdessä omistaneet tappiovuoden alusta lukien yli puolet sulautuneen yhtiön osakkeista

Jakautumistyytit

- Kokonaisjakautuminen
 - jakautuva yhtiö purkautuu yhtiöoikeudellisesti
- Osittaisjakautuminen
 - jakautuvasta yhtiöstä irtoaa osa ja jakautuva yhtiö ei purkaudu
- Jakautuminen toimivaan yhtiöön
 - vastaanottava yhtiö on ennestään rekisteröity sen sijasta että yhtiö syntyisi jakautumisprosessissa

Jakautuminen tuloverotuksessa EVL 52c §

- Jakautuminen mahdollinen ilman välittämiä veroseuraamuksia
- Kaikille osakkaille uusien yhtiöiden osakkeita vanhan osakeomistuksen suhteessa
- Jakautumisvastike rahaa max. 10 % vastikkeena annettavien osakkeiden nimellisarvosta/osuudesta yhtiön osakepääomaan

Yhtiöiden verotus jakautumisen jälkeen

- Varat ja velat vastaanottaville yhtiöille verotuksen poistamattomista menojäännöksistä
- Varaukset eivät purkaudu
- Poistopohja ennallaan

Osakkeenomistajan verotus

- Vanhojen osakkeiden tilalle jakautumisessa syntyvien yhtiöiden osakkeita
- Ei veroteta luovutuksena paitsi rahavastikkeen osalta
- Hankinta-aika = alkuperäisten osakkeiden hankinta-aika
- Hankintameno = alkuperäisten, jaetaan uusille yhtiöille siirtyneiden nettovarojen suhteessa

Varainsiirtoverotus ja jakautuminen

- VVL 4 § 5
- Veroa ei ole suoritettava siirrettäessä kiinteistö toimintaa jatkavalle yhteisölle yhteisömuodon muutoksen, sulautumisen ja elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 52 c §:n mukaisen jakautumisen perusteella, jos järjestely toteutetaan asianomaista yhteisöä koskevan lainsäädännön mukaisesti.

Arvonlisäverotus ja jakautuminen

- AVL 19c §:
- Myyntinä ei pidetä liikkeen tai sen osan luovutuksen yhteydessä tapahtuvaa tavaroiden ja palvelujen luovuttamista liiketoiminnan jatkajalle, joka ryhtyy käyttämään luovutettuja tavaroita ja palveluja vähennykseen oikeuttavaan tarkoitukseen.
- Arvonlisäverolaki ei sovellu, koska kyseessä yleisseuraanto, ei tavarain tai palvelun myynti (KHO 2000/470)
- Jakautumisella ei arvonlisäverovaikutusta (huomioitava kuitenkin kiinteistöt, joihin liittyy kiinteistöinvestointien tarkistusvastuuta)

Tappioiden siirtymistä koskeva TVL 123 §

- Yhteisön jakauduttua jakautuvan yhteisön tappiot siirtyvät vastaanottavalle yhteisölle siltä osin kuin on ilmeistä, että tappiot ovat syntyneet vastaanottavalle yhteisölle siirtyneessä toiminnassa. Muilta osin tappiot siirtyvät samassa suhteessa kuin jakautuvan yhteisön varojen arvostamisesta verotuksessa annetun lain 2 luvussa tarkoitettu nettovarallisuus siirtyy vastaanottaville yhteisöille. Jos jakautuvan yhteisön verotuksessa on useita tulolähteitä, tulolähteen vahvistetut tappiot siirtyvät niille vastaanottaville yhtiöille, joilla on vastaava tulolähde.

KVL 12/2009

- Kuljetusliiketoimintaa harjoittavaan konserniin kuuluva A Oy omisti tontin sekä tontilla sijaitsevat terminaalirakennukset, jotka oli vuokrattu toisen konserniyhtiön käyttöön kuljetusliiketoiminnan harjoittamista varten. Vireillä olleiden asemakaavamuutosten vuoksi tontti ei jatkossa soveltuisi kuljetustoiminnan harjoittamiseen, minkä vuoksi konsernin oli tarkoitus luopua nykyisestä kiinteistöstä. Kiinteistökokonaisuudesta kiinnostunutta ostajaa ei ollut löytynyt.
- Ennen kiinteistön myyntiä A Oy:n omistama kiinteistö oli tarkoitus jakaa kahdeksi erilliseksi tontiksi. Tämän jälkeen A Oy purkautuisi selvitysmenettelyttä ja siirtäisi kokonaisjakautumisena kummallekin perustettavalle osakeyhtiölle yhden tontin ja sillä olevat rakennukset. Kaikki jakautuvan yhtiön osakkeenomistajat saisivat vastikkeena vastaanottavien yhtiöiden liikkeeseen laskemia uusia osakkeita samassa suhteessa kuin he omistavat jakautuvan yhtiön osakkeita. Rahavastiketta ei annettaisi. Perustettujen yhtiöiden osakekannat oli tarkoitus tämän jälkeen myydä eri ostajille.
- Edellä esitetyissä olosuhteissa jakautumiseen sovellettiin elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 52 c §:n säännöksiä jakautumisesta. Ennakkoratkaisu vuosille 2009 ja 2010.

KHO 2008/2482

- Kun A Oy, jonka toimialaksi yhtiöjärjestykseen oli merkitty puutarhaliiketoimintaan liittyvän toiminnan lisäksi arvopaperikauppa ja muu sijoitustoiminta, aikoi siirtää sijoitusvarallisuutensa perustettavalle uudelle osakeyhtiölle, ei näin toteutettavaan yritysjärjestelyyn voitu soveltaa elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 52 c §:n **osittaisjakautumista** koskevaa säännöstä. Siirrettävä varallisuus käsitti pankkitalletuksia 1 602 000 euroa, indeksilainan 100 000 euroa sekä rahastosijoituksia 828 696 euroa. Kysymys ei ollut liiketoimintakokonaisuuden siirtämisestä, kun sijoitustoiminta ei ollut ollut siirtävässä yhtiössä aktiivista ja kun siirrettävä varallisuus käsitti vain yksittäisiä varallisuuseriä eli rahavaroja ja rahastosijoituksia. Ennakkoratkaisu vuodelle 2007.

KHO 2008/2481

- Suomalainen holdingyhtiö A Oy, joka on kansainvälisen kiinteistörahastoryhmän välillisesti omistama yhtiö, esitti ennakkoratkaisuhakemuksessa omistavansa satojen keskinäisten kiinteistöosakeyhtiöiden, asunto-osakeyhtiöiden ja tavallisten kiinteistöosakeyhtiöiden osakkeita Suomessa. A Oy:n omistamat kiinteistöt ja kiinteistöyhtiöt ovat erilaisia paitsi sijainniltaan myös arvoltaan, käyttötarkoitukseltaan sekä tuotoiltaan. A Oy siirtää varoineen ja velkoineen kolme keskinäistä kiinteistöosakeyhtiötä, joiden osakkeet oikeuttavat X:n kaupungin keskustassa sijaitsevien liiketilojen hallintaan, perustettavalle uudelle yhtiölle. Uusi yhtiö hallinnoi keskinäisten kiinteistöosakeyhtiöiden osakkeita ja saa oikeuden kiinteistöjen vuokratuottoihin. Uuden yhtiön toiminta on itsenäistä ja voittoa tavoittelevaa. Katsottiin, että siirrettävät keskinäiset kiinteistöosakeyhtiöt muodostivat alueellisesti ja toiminnallisesti yhtenäisen vuokrauskohteen, jota voitiin pitää elinkeinoverolain 52 c §:n 2 momentissa tarkoitettuna liiketoimintakokonaisuutena ja kysymyksessä olevaan osittaisjakautumiseen sovellettiin sanotun lain 52 c §:n osittaisjakautumista koskevia säännöksiä. Ennakkoratkaisu 2007-2009.

Helsingin HAO 06.06.2014 14/0492/6

- X-holding Oy ja Y-holding Oy olivat syntyneet vuonna 2005 X Oy:n ja Y Oy:n jakautumisissa. A:n X-holding Oy:n ja Y-holding Oy:n purkautumisissa verovuosina 2007 ja 2008 saamat jako-osuudet oli verotettu luovutusvoittoa koskevien säännösten mukaisesti. X-holding Oy:ssä ja Y-holding Oy:ssä suoritettiin verotarkastukset, joiden perusteella Verohallinto lisäsi verotuksen oikaisuin A:n tuloon verovuosille 2007 ja 2008 X-holding Oy:ltä ja Y-holding Oy:ltä saatuna peiteltyä osinkona A:n saamiensa jako-osuuksien määrät. Vastaavasti luovutusvoittojen verotukset poistettiin. Verohallinto katsoi, että X Oy:n ja Y Oy:n jakautumisten jälkeen tapahtuneita holdingyhtiöiden purkuja oli pidettävä sellaisina toimina, joihin tuli soveltaa verotusmenettelyä annetun lain 28 §:n ja 29 §:n säännöksiä.
- Verotarkastuskertomuksissa oli todettu, että X Oy:n ja Y Oy:n jakautumisille vuonna 2005 oli esitetty liiketaloudellisia hyväksyttäviä syitä, eikä jakautumisten yksinomaista tai yhtenä pääasiallisena tarkoituksena ollut katsottu olleen veron kiertäminen tai veron välttäminen. Jakautumisissa syntyneet X-holding Oy ja Y-holding Oy purettiin muutaman vuoden kuluessa jakautumisten jälkeen, mutta verotarkastuskertomuksissa tai myöskään verotuksen oikaisupäätöksissä ei väitettykään, että yhtiöiden jakautumisissa ja purkamisissa olisi ollut kyse sarjatoimista, joista olisi kokonaisuudessaan päätetty jo ennen jakautumisia. Jakautumisten pääasiallisena tarkoituksena ja tavoitteena ei näin ollen ollut katsottu olleen yhtiöiden varallisuuden jakaminen osakkaille.
- **Verovelvollisella on lähtökohtaisesti oikeus valita erilaisista toimintavaihtoehdoista verotuksellisesti edullisin menettely.** Toisaalta verotuksessa on pyrittävä arvioimaan tehtyjä toimenpiteitä niiden tosiasiallisen luonteen mukaan. Tässä tapauksessa osinkotulojen ja luovutusvoiton erilaisella verokohtelulla ei ollut ratkaisevaa merkitystä asiassa, koska verovelvollisen ei voida edellyttää valitsevan itselleen verotuksellisesti epäedullisempaa menettelyä sinänsä lainmukaisista eri vaihtoehdoista. Näissä olosuhteissa ei ollut perusteltua katsoa, että jakautumisissa syntyneiden sijoitusyhtiöiden toiminnan päättämisessä yhtiöt purkamalla olisi itsessään ollut kyse verotusmenettelyä annetun lain 28 §:ssä tarkoitettusta veronkierrosta ja että osakkaiden saamat jako-osuudet olisivat olleet saman lain 29 §:n mukaista peiteltyä osinkoa. Hallinto-oikeus katsoi, että verotuksen oikaisuille verovelvollisen vahingoksi ei ollut perusteita. A:n saamiin jako-osuuksiin oli tullut soveltaa luovutusvoittoa koskevia säännöksiä.

Liiketoimintasiirto

- Vaihtoehto substanssikaupalle, jossa osakeyhtiö rahaa tai muuta vastiketta vastaan myisi tietyn liiketoimintakokonaisuuden toiselle yhtiölle
- Osapuolina kaksi yhtiötä
- Ei vaikuta luovuttajayhtiön osakkeenomistajien osakasasemaan
- Vain vero-oikeudellinen käsite (EVL 52d §)
- Ei erillisiä liiketoimintasiirroksi otsikoituja säännöksiä osakeyhtiölaissa
- Yhtiöoikeudellisesti kysymys apporttisijoituksesta vastaanottavaan yhtiöön
 - uusi yhtiö – apporttiperustaminen
 - vanha yhtiö – osakkeiden maksu apportilla

Menettely EVL 52 d §

Liiketoimintasiirrolla tarkoitetaan järjestelyä, jossa osakeyhtiö (siirtävä yhtiö) luovuttaa joko kaikki taikka yhteen tai useampaan liiketoimintakokonaisuuteensa kohdistuvat varat, siirtyviin varoihin kohdistuvat velat ja siirtyvään toimintaan kohdistuvat varaukset siirtyvää toimintaa jatkavalle osakeyhtiölle (vastaanottava yhtiö) saaden vastikkeeksi vastaanottavan yhtiön liikkeeseen laskemia uusia osakkeita tai sen hallussa olevia omia osakkeita.

Liiketoimintasiirto ja tuloverotus

- Yhtiöillä verotuksen menojäännösten jatkuvuus
- Vastikkeena saatujen osakkeiden hankintameno =
siirrettyjen varojen menojäännös - siirretyt velat - siirretyt varaukset
(ts. hankintameno = siirretyt nettovarot)

Liiketoimintasiirto ja varainsiirtoverotus

- VVL 43 §
- Jos EVL:n mukainen liiketoimintasiirto tehdään liiketoimintasiirtoa varten perustettuun yhtiöön (huom! vanhan yhtiön käyttö johtaa varainsiirtoverovelvollisuuteen)
- verohallinto voi hakemuksesta palauttaa siirtyvään toimintaan kuuluvista kiinteistöistä tai arvopapereista suoritettun varainsiirtoveron
- tai etukäteisselvityksen nojalla päättää että veroa ei ole suoritettava
- jos varainsiirtovero menee, vero lasketaan siirtyvien kiinteistöjen ja arvopapereiden käyvän arvon mukaan.

Liiketoimintasiirto ja arvonlisäverotus

- AVL 19c §
- Myyntinä ei pidetä liikkeen tai sen osan luovutuksen yhteydessä tapahtuvaa tavaroiden ja palvelujen luovuttamista liiketoiminnan jatkajalle, joka ryhtyy käyttämään luovutettuja tavaroita ja palveluja vähennykseen oikeuttavaan tarkoitukseen.
- Arvonlisäverokohtelu substanssikaupassa sama

Tappiot liiketoimintasiirrossa

- Siirtävä yhtiö: ei vaikutusta, tappiot jäävät yhtiölle
 - luovuttaa omaisuutta, ei osakkeita eli ei omistajanvaihdosta siirtävässä yhtiössä
- Vastaanottava yhtiö (jos vanha yhtiö): voi olla vaikutusta
 - laskee liikkeelle uusia osakkeita
- Siirtyviin varoihin sisältyy tyttären osakkeita
 - voi vaikuttaa
 - jos menetetään, poikkeuslupa verovirastolta

Apporttisijoitus ja tuloverotus

- B Oy antaa merkittäväksi osakkeita. A Oy maksaa ne esim. kalustolla
- Normaalisti A Oy:lle tuloutuu kaluston käyvän arvon ja poistamattoman hankintamenon erotus
- Liiketoimintasiirrossa apporti siirtyy poistamattomasta hankintamenostaan eli arvonnousut eivät tuloudu eivätkä ylipoistot palaudu

Osakevaihto

- Yhtiö hankkii ääntenemmistön toisesta yhtiöstä
- Jos jo on ääntenemmistö, hankkii lisää osuutta
 - käteisvastikkeen rajoite 10 %
 - hankkivan yhtiön annettava pääosin vastikkeena liikkeeseen laskemiaan uusia osakkeita tai hallussaan olevia omia osakkeita
- OYL: kyse apportilla maksettavasta osakeannista

Konsernin muodostuminen

- A Oy hankkii äänivallan B Oy:stä
- A Oy:stä tulee emo ja B Oy:stä tytär
- B Oy:n osakkeenomistajat luovuttavat osakkeensa A Oy:lle ja saavat tilalle A Oy:n osakkeita

Äänivallan hankkiminen

- Yli puolet äänivallasta tultava hankkivalle yhtiölle
- Äänivalta ei välttämättä käsi kädessä osakkeiden lukumäärän kanssa
- KHO 2001/92

Osakevaihto ja tuloverotus

- A Oy:n osakkeet vain vaihtuvat B Oy:n osakkeiksi
- Verotus vasta kun B Oy:n osakkeet myydään
- Rahavastikkeen osalta luovutusvoittoverotus heti
- Luovutusvoiton laskeminen
 - Osakevaihdossa saatujen osakkeiden hankintameno on alkuperäisten osakkeiden hankintameno
 - Omistusaika lasketaan alkuperäisten osakkeiden hankinnasta

KHO 2005/254

- A perusti verovuonna B Oy:n ja merkitsi yhtiön kaikki osakkeet sijoittamalla yhtiöön apporttina omistamiaan C Oy:n osakkeita. Elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 52 §:n 1 momentin mukaan siinä tarkoitetulla osakasvaihdolla, josta ei aiheudu veroseuraamuksia, tarkoitetaan järjestelyä, jossa osakeyhtiö hankkii sellaisen osuuden toisen osakeyhtiön osakkeista, että sen omistamat osakkeet tuottavat enemmän kuin puolet toisen yhtiön kaikkien osakkeiden tuottamasta äänimäärästä ja antaa vastikkeena toisen yhtiön osakkeenomistajille liikkeeseen laskemiaan uusia osakkeitaan. Kun A sai apporttia vastaan perustettavan B Oy:n, jota ei ollut merkitty kaupparekisteriin, osakkeita, ei kysymys ollut elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 52 f §:n (1733/1995) 1 momentin mukaisesta B Oy:n liikkeeseen laskemista uusista osakkeista eikä asiassa siten tullut sovellettavaksi mainitun pykälän 2 momentin osakevaihtoa eikä tuloverolain 45 §:n 2 momentin (1734/1995) mukaista luovutusta koskevat säännökset. Osakkeiden sijoittamista oli näin ollen käsiteltävä verotuksessa luovutuksena, josta syntyvä voitto oli tuloverolain 45 §:n 1 momentissa tarkoitettu veronalainen luovutusvoitto. Verovuosi 1998.

KHO 2014:151

- Puolisot A ja B olivat samanaikaisesti luovuttaneet omistamansa kiinteistöosakeyhtiön (C Oy:n) osakekannan D Oyj:lle. Puolisot olivat myös sopineet yhdessä luovutuksensaajan kanssa luovutusten ehdoista. Osakekannan kauppahinta oli kauppahinnan tarkistuksen jälkeen kaikkiaan 6 300 371,33 euroa. Puolisoista A sai koko kauppahinnasta 80 prosenttia osakeomistustensa mukaisesti siten, että 5 040 297,04 euron kauppahinnasta maksettiin hänelle suunnatulla osakeannilla toteutettuna osakkeiden vaihtona 5 000 800 euroa ja ylimenevä osa 39 497,04 euroa rahana. Puolisolle B maksettiin kauppahinta 1 260 074,29 euroa kokonaisuudessaan rahana. Koska puolisoille maksettu yhteenlaskettu rahavastike ylitti 10 prosenttia vastikkeena annettujen osakkeiden nimellisarvosta, A:n verotuksessa ei sovellettu tuloverolain 45 §:n 2 momentin mukaista osakevaihtoa koskevaa säännöstä. Verovuosi 2007.

Osakevaihto ja varainsiirtoverotus

- VVL ei sisällä huojennussäännöstä
- Normaali vaihtokaupan veroseuraamus
- Osakkeet hankkiva yhtiö joutuu maksamaan veron saamiensa osakkeiden käyvän arvon perusteella, vastaavasti varainsiirtoverot jos vastikkeena vastaanottavan yhtiön hallussa olevia omia osakkeita
- Uusista liikkeelle lasketuista osakkeista ei veroa

Exit tax

- Jos osakevaihdossa uusia osakkeita saanut henkilö muuttaa verotuksellisesti muualla kuin ETA-valtiossa asuvaksi;
- ennen kuin viisi vuotta on kulunut sen verovuoden päättymisestä, jonka aikana osakevaihto on tapahtunut;
- verotetaan alkuperäisten osakkeiden luovutusvoitosta muuttovuonna.
- Ongelma: Jos uudet osakkeet myydään ja niidenkin luovutus verotetaan uudessa asuinvaltiossa

Tappiot osakevaihdossa

- Siirtyvässä yhtiössä omistajanvaihdos
- Hankkiva yhtiö laskee liikkeelle osakkeita eli siinäkin yhtiössä omistajanvaihdos
- Suuruuksista riippuu, onko vaikutusta

Osakeyhtiön purkaminen OYL 20 luku

- Yhtiön päätös selvitystilaan asettamisesta
 - yhtiökokouksen määräenemmistöpäätös (2/3)
 - selvitystila alkaa heti tai yhtiökokouksen määräämänä myöhemmänä ajankohtana
 - valitaan yksi tai useampi selvitysmies

Selvitysmenettelyn tarkoitus

- Selvitysmenettelyn tarkoituksena on yhtiön varallisuusaseman selvittäminen, tarpeellisen omaisuusmäärän muuttaminen rahaksi, velkojen maksaminen sekä ylijäämän suorittaminen osakkeenomistajille tai muille sen mukaan kuin yhtiöjärjestyksessä määrätään.
- Jos selvitystilassa olevan yhtiön varat eivät riitä sen velkojen maksamiseen, selvitysmiesten on haettava yhtiön asettamista konkurssiin.

Selvitysmiehen asema ja tehtävät

- Selvitysmies valitaan hallituksen sekä mahdollisen toimitusjohtajan ja hallintoneuvoston tilalle ja selvitysmies toimii hallituksen vastuulla hoitaen yhtiön asioita selvitystilan aikana (mukaan lukien hallinto, tilinpäätökset, veroilmoitukset, yhtiökokoukset)
- Selvitysmiehen tulee mahdollisimman pian muuttaa rahaksi selvitystä varten tarvittava määrä yhtiön omaisuutta ja maksaa yhtiön velat
- Yhtiön liiketoimintaa saadaan jatkaa ainoastaan siinä määrin kuin tarkoituksenmukainen selvitys sitä vaatii
- Selvitysmiehen toimikausi jatkuu toistaiseksi

Purkautuvan oy:n verotus

- Jako-osan luovutus osakkeenomistajille verotetaan kuten omaisuuden myynti
- EVL 51d §
- Luovutushinnaksi katsotaan omaisuuden todennäköinen luovutushinta (= käypä arvo) =>
 - Ylisuhteisena tehdyt poistot palautuvat verotettavaan tuloon
 - Yhtiön omistusaikaiset omaisuuden arvonnousut tuloutuvat

Osakkeenomistajan tuloverotus

- Jako-osuuden saaminen rinnastetaan osakkeiden vaihtokauppaan
- Jako-osa \cdot /. hankintameno = purkuvoitto/-tappio
- Luovutusvoiton tai -tappion verosäännökset

Varainsiirtovero

– Jos jako-osana

- kiinteistöjä (4 %)
- arvopapereita (1,6 % tai 2 %)

- luovutuksensaaja eli osakkeenomistaja maksaa
- veron perusteena omaisuuden käypä arvo purkuhetkellä

Arvonlisäverotus

- AVL 20 - 22 § eli oman käytön verotus
- Omaisuuden käypään arvoon sisältyvä ALV tilitettävä, jos yhtiön omistamia tavaroita siirtyy osakkaille jako-osana ja tavaroista on tehty arvonlisäverovähennyksiä
- Ts. tehdyt vähennykset palautuvat purkuarvon perusteella
- Muutoin vähennys jäisi voimaan, vaikka hyödyke siirtyy yksityiseen kulutukseen
- Muistettava myös kiinteistöinvestointeja koskevien vähennysten tarkistamisvelvollisuus, jos jako-osana siirtyy kiinteistöjä osakkaille

Torsti Lakari

Asianajaja, Head of Tax
torsti.lakari@eversheds.fi

Puh: 0400 650 214